

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳು

ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಃ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಂ. 37/8, G4, ಲೀಸಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್,

4ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 27.

ದೂರವಾಣಿ: 2227 8231, Mob: 9448078231, 9591470345

Email : bsp1lg@gmail.com; web; www.bharathasamskruthi.com

Title : **VARAMAHALAKSHMI – Under Bharatiyara Habba Haridinagalu-** A collection of festivals of India, written by Sri Sri Rangapriya Sri Sri: and published by Bharatha Samskruthi Prakashana, Bangalore.

Under the guidance of His Holiness Sri Sri Rangapriya Swamiji

ಶ್ರೀರಂಗ ಮಹಾಗುರುಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ
ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

E-Edition : November 2015

pages : 20 + 2

Price: Rs. 15-00

© with publisher

Published by :

Bharatha Samskruthi Prakashana

No. 37/8 G4, Leesa Apartment, 4th Cross,

Lalbagh Road, Bangalore - 27,

Phone: 22278231, 26765381, Mobile: 9448078231, 9591470345

URL: www.bharathasamskruthi.com, email: bsp1lg@gmail.com

Copies available at :

Bharatha Darshana,

No. 163, Manjunatha Road, 2nd block,

Thyagaraja Nagar,

Bangalore - 560 028 Ph : 26765381

Printed by :

Laser Line Graphics

Bangalore - 560 027 Ph: 22278231

ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತ

ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಉತ್ಸವ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತ. ಅಧಿಕಮಾಸ ಬಂದಾಗ ನಿಜಶ್ರಾವಣದಲ್ಲೇ ಈ ವ್ರತದ ಆಚರಣೆ. ಇದು ಏಕಾದಶೀ, ಶಿವರಾತ್ರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ ಸರ್ವರೂ ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿರುವ ನಿತ್ಯವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಜಗನ್ಮಾತೆಯ ಪ್ರಸನ್ನತೆಗೋಸ್ಕರ ಇದನ್ನು ಭಕ್ತಿ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಭಕ್ತರು ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಿಮೆಗೆ ಅತಿ ಹತ್ತಿರದ ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ವಿಧಿ ಇದೆ.

“ಶುಕ್ಲೇ ಶ್ರಾವಣಿಕೇ ಮಾಸೇ ಪೂರ್ಣಿಮೋಪಾನ್ತರ್ಭಾಗವೇ |
ವರಲಕ್ಷ್ಮೀ ವ್ರತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕಮ್ ||”
“ನಭೋ ಮಾಸೇ ಪೂರ್ಣಿಮಾಯಾಂ ಅಂತಿಕಸ್ಥೇ ಭೃಗೋರ್ದಿನೇ |
ಮತ್ಸೂಚಾ ತತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಿನೀ ||”

ವ್ರತರತ್ನ ಪುಟ 110-116

“ಶ್ರಾವಣಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ದಿವಸ ಶುಕ್ರಗ್ರಹವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವರಲಕ್ಷ್ಮೀ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರಾವಣಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಎರಡನೇ ಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ವ್ರತದ ಆಚರಣೆ-ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಇತರ ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ರೂಢಿಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವತೆ ‘ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ’. ವರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಕೆಯು

ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎನಿಸುತ್ತಾಳೆ. (ವರದಾ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ವರಾ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ) ವರಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ವಸುಪ್ರದಾಂ ಎಂದು ದೇವಿಯ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತನಾಮಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಸರು ಪರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

“ಲೋಕಮಾತಾ” “ಮಂಗಲದೇವತಾ” ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಧೇಯಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಇವಳು ಸರ್ವಜೀವಿಗಳಿಗೂ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಮಂಗಲಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ಮಹಾದೇವಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ‘ಶ್ರೀ’ ‘ಲಕ್ಷ್ಮೀ’ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಜೀವಿಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ವಾಚಕವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಕೆಯು ಸರ್ವಪೂಜ್ಯಳು. ಎಲ್ಲರ ಉಪಾಸನೆಗೂ ಯೋಗ್ಯಳಾದವಳು ಎಂದು ವಿವೇಕವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಗೆ ವಾಚಕವಾಗಿರುವ ಈ ಶುಭನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಕೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಜನ ಅವಹೇಳನಮಾಡಿರುವುದೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು. 1) “ನಾನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಬದರೀ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮಾತ್ರ ದರ್ಶನಮಾಡಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯ ದರ್ಶನಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು-ಧನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಜನ ಮತ್ತು ಜನರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಜನನಾಯಕರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀರಂಗಮಹಾಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರೊಬ್ಬರ ಗೃಹಕ್ಕೆ “ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸಂ” ಎಂಬ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಹೆಸರಿನ ಅಂಕಿತವಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮನ್ನು ಪಂಡಿತರೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬರು ‘ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ಹಣದ ಮೇಲೆಯೇ ಆಸೆ. ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಲೋಕಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಇವರಿಗೆ ‘ವಿದ್ಯಾವಿಲಾಸಂ’ ‘ಸೇವಾಸದನಂ’ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳು ತೋರಲಿಲ್ಲ, ಹಣಸಂಪಾದನೆಯೇ ಇವರ ಧ್ಯೇಯ ಎಂದು ಇವರ ಮನೆಗೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ಕುಹಕದ ಟೀಕೆಮಾಡಿದರು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶಬ್ದದ ದಿವ್ಯವೂ ಭವ್ಯವೂ ಆದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಆಕೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೆಲವರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ:

“ಈ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಪಾರಿಜಾತದ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ರಾಗ (ಕೆಂಬಣ್ಣ, ದುಷ್ಟವಾದ ಕಾಮ)ವನ್ನೂ, ಚಂದ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಕೇವಲ ವಕ್ರತೆಯನ್ನೂ, ಉಚ್ಚೈಶ್ವವಸ್ಥಿನಿಂದ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನೂ, ಕಾಲಕೂಟವಿಷದಿಂದ ಮೋಹನಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಮದಿರೆಯಿಂದ ಮದವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕೌಸ್ತುಭದಿಂದ ಕಡುನಿಷ್ಕರತೆಯನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಸಹವಾಸಪರಿಚಯದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳಂತಹ ಅನಾರ್ಯ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.” (ಇಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಾತ್ ಪಾರಿಜಾತ ಪಲ್ಲವೇಭ್ಯೋ ರಾಗಂ, ಇಂದುಶಕಲಾದೇಹಾಂತವಕ್ರತಾಂ, ಉಚ್ಚೈಶ್ವವಸ್ತಃ ಚಂಚಲತಾಂ, ಕಾಲಕೂಟಾನ್ಮೋಹನಶಕ್ತಿಂ, ಮದಿರಾಯಾಃ ಮದಂ, ಕೌಸ್ತುಭಮಣೇಃ ಅತಿನೈಷ್ಕರ್ಯಂ, ಇತ್ಯೇತಾನಿ ಸಹವಾಸಪರಿಚಯಾತ್ ಗೃಹೀತ್ವೈವ ಉದ್ಗತಾ.... ಅನಾರ್ಯಾ (ಕಾದಂಬರೀ-ಶುಕನಾಸೋಪದೇಶ).)

ಹಣದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ರಾಗ ದ್ವೇಷಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ, ವಕ್ರಬುದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮೋಹಮದಗಳನ್ನೂ ನಿಷ್ಕರತೆಯನ್ನೂ ಅದು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ-ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಕವಿಯ ಇಷ್ಟ. ಆದರೆ ಆ ಇಷ್ಟಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸರ್ವಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕವಿತಾ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿದ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನೇ ಆತನು ತೆಗೆಳುವುದು ಮೂರ್ಖತನ.

‘ನನಗೆ ಹಣ ಬೇಡ ಜನಸಹಾಯ ಬೇಕು, ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಬೇಕು, ಲೋಕಹಿತ ಬೇಕು, ಮುಕ್ತಿ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಸಾರುತ್ತಾರೆ.’

ಅವರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಜನಸಂಪತ್ತು, ಗುಣಸಂಪತ್ತು, ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ, ಲೋಕದ ಏಳಿಗೆ, ಮೋಕ್ಷ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿವೆ. ಹಣಕಾಸು ಎಂಬುದು ಆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಹಾವಿಭೂತಿಗಳ ಒಂದು ಕಲೆ ಮಾತ್ರವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಧನಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸಂತಾನಲಕ್ಷ್ಮೀ, ವಿದ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಶೌರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಕೀರ್ತಿಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸೌಮ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ-ಎಂಬಿವು ಅಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮೀರೂಪಗಳು ಎಂಬುದು ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ. ಸಿದ್ಧಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನೂ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ

ಜೀವಿಗಳು ಬಯಸಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ಮಹಾತಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಗೌರವದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಪಾಮರಬುದ್ಧಿ.

“ಹಣದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ, ರಾಗದ್ವೇಷ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನಿಷ್ಟಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಹಣವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಒಂದು ರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿದ್ಯೆ, ವಯಸ್ಸು, ಯಶಸ್ಸು, ದೇಹಬಲ, ಜನಬಲ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಅನೇಕರಿಗೆ ಮದವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವೂ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಹಿತವನ್ನೂ ಲೋಕಹಿತವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವುದು ವಿವೇಕ. ಭಗವಂತನ ವಿಭೂತಿಗಳಾದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂಜ್ಯವೇ ಆಗಿವೆ. ಹಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಇದೇ ನಿಯಮವೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಜಗನ್ನಾತೆಯ ಒಂದು ವಿಭೂತಿ. ಧರ್ಮಸಾಧನೆಗೂ ಮತ್ತು ಸುಖಸಾಧನೆಗೂ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. “ಧನಾದ್ಧರ್ಮಂ ತತಸ್ಸುಖಂ” “ಅರ್ಥವು ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಉಪಯೋಗಪಡುವುದಾದರೆ ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಮುಖನಾಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಮಹಾಗುರುಗಳ ವಿವೇಕವಾಣಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಕ್ತ್ರಾಭ್ಯೇ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಕರತಲಕಮಲೇ ಸರ್ವದಾ ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಃ
ದೋರ್ದಂಡೇ ವೀರಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಹೃದಯಸರಸಿಜೇ ಭೂತಕಾರುಣ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಃ |
ಖಡ್ಗಾಗ್ರೇ ಶೌರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ನಿಖಿಲಗುಣಗಣಾಡಂಬರೇ ಕೀರ್ತಿಲಕ್ಷ್ಮೀಃ
ಸರ್ವಾಂಗೇ ಸೌಮ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸಪದಿ ಭವತು ಮೇ ಧರ್ಮಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧೇಃ ||

(ನನ್ನ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಕರಕಮಲದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಭೂತದಯಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಕತ್ತಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಣಗಳನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಾಗ ಕೀರ್ತಿಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೌಮ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ನನಗೆ ಒಡನೆಯೇ ಉಂಟಾಗಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆಲೆಸಿರಲಿ. ಅವುಗಳಿಂದ ಧರ್ಮವೂ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷವೂ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ) ಎಂಬ ಸುಭಾಷಿತ ಶ್ಲೋಕದಿಂದಲೂ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸ್ಥಿರಪಡುತ್ತದೆ. ಕಾಮಿನೀಕಾಂಚನಗಳನ್ನು ಖ್ಯಾತಿಲಾಭ ಪೂಜೆಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದ

ಆತ್ಮಸಾಧಕನೂ ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಸಿಯೂ ಕೂಡ ಭೂತದಯೆ, ಕ್ಷಮೆ, ಅನಸೂಯೆ, ಮುಂತಾದ ಆತ್ಮಗುಣಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಕೂಡ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಆಕಾರಗಳೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಮಹಾದೇವೀ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅವರಿಗೂ ಆರಾಧ್ಯಳೇ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಆಗಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧಕರೂ ಸಿದ್ಧರೂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯವರ್ಯರಾದ ಶಂಕರ, ರಾಮಾನುಜ, ಆನಂದತೀರ್ಥ ಮುಂತಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಭಕ್ತಿರಸಾಯನವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವವಳು “ಲಕ್ಷ್ಮಯತಿ ಸರ್ವಂ ಸದಾ ಇತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ” ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನೊಡನೆ ನಿತ್ಯಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾಗಿ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಣಿಯಾಗಿರುವ ಜಗನ್ನಾತೆಯೇ ಆಕೆ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನೂ ಆ ಶಬ್ದವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. “ಭಗವಂತನ ಲಕ್ಷ್ಮ (ಗುರುತು)ಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವವಳು ಲಕ್ಷ್ಮೀ. ಅವಳು ಪರಬ್ರಹ್ಮಮಯೀ. ಪರಬ್ರಹ್ಮಗೃಹಿಣೀ” ಎಂದು ಶ್ರೀರಂಗಮಹಾಗುರುಗಳು ನೀಡಿದ್ದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಆಕೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ‘ಶ್ರೀ’ ಎಂಬ ಪದವೂ ಆಕೆಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಸೀಳಿಹಾಕುವವಳು, ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ತನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವವಳು, ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವವಳು, ಎಲ್ಲ ಚಿಂತನರಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವವಳು, ಭಕ್ತರ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವವಳು-

“ಶೃಣಾತಿ ನಿಖಿಲಾನ್ ದೋಷಾನ್ ಶ್ರೀಣಾತಿ ಚ ಗುಣೈರ್ಜಗತ್ | ಶ್ರಿಯತೇ ಚಾಖಿಲೈರ್ನಿರ್ವೃತ್ತಂ ಶ್ರಯತೇ ಚ ಪರಂಪದಂ | ಶ್ರಯಂತೀಂ ಶ್ರಯಮಾಣಾಂ ಚ ಶೃಣ್ವತೀಂ ಶೃಣತೀಮಪಿ ||

ಆಕೆಗೆ ವಾಚಕವಾಗಿರುವ “ರಮಾ” “ಮಾ” “ಮಂಗಲದೇವತಾ”

“ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕನ್ಯಕಾ” “ಇಂದಿರಾ” ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಈ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನೇ ಸಾರುತ್ತವೆ.

“ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ನಿನ್ನ ಕಾಂತ; ಪ್ರಾಣರೂಪಿಯಾದ ಘಣಿಪತಿಯು ನಿನ್ನ ಶಯ್ಯೆ ಮತ್ತು ಆಸನ, ವೇದಾತ್ಮಕನಾದ ಪಕ್ಷೀಶನು ನಿನ್ನ ವಾಹನ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ಮಾಯೆಯು ನಿನ್ನ ವಿಲಾಸದ ಮುಸುಕಿನ ತೆರೆ, ಸಪತ್ನೀಕರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ದಾಸ ದಾಸಿಯರು, ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ‘ಶ್ರೀ’ ಶಬ್ದವು. ನಿನಗೆ ಸಮರಾರು ಮಿಗಿಲಾರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂತು ಸ್ತುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.” ಗಾಯತ್ರೀ, ಸಾವಿತ್ರೀ, ಸರಸ್ವತೀ, ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ನಿನ್ನ ರೂಪಗಳು ಅಥವಾ ವಿಭೂತಿಗಳು.

“ಗೀರ್ದೇವತೆ, ಗರುಡದ್ವಜನ ಸುಂದರೀ, ಶಾಕಂಭರೀ, ಶಶಿಶೇಖರನ ವಲ್ಲಭೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾಂತು ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಪ್ರಲಯಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವವಳು ನೀನು. ಪರಾಶಕ್ತಿ, ಪರಾಪ್ರಕೃತಿ.” ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ನಿನಗೆ ಸರಿಸಮರು ಯಾರು? ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಚಾರ್ಯ ವಾಣಿಗಳೂ ಆಕೆಯು ಸರ್ವಕಾರಣಳು, ಸರ್ವೋತ್ತರಳು, ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಹಕಾರಿಣಿ, ಅನಪಾಯಿನೀ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿ, ಸರ್ವ ಸಂರಕ್ಷಣವಿಚಕ್ಷಣಿ ಎಂದು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ವರಪರ್ವ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತ.

ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪರಾದೇವತೆ, ಪರಮಪುರುಷನಾದ ನಾರಾಯಣನ ಪತ್ನಿ, ಅಖಿಲಜಗನ್ನಾತೆ, ಅನಾದಿಸಿದ್ಧಿ, ಆನಂದಮಯಿ, ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣೆ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿ, ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವಳು, ಸರ್ವೇಶ್ವರಿ ಎಂದು ಭಕ್ತರು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಮಸ್ತೇ ಚಿದಚಿದ್ವರ್ಗಸಂರಕ್ಷಣವಿಚಕ್ಷಣೇ |

ಜಗದ್ವಿಧಾನಶಿಲ್ಪಿನೈ ವಿಷ್ಣುಪತ್ನೈ ನಮೋಽಸ್ಮು ತೇ ||

(ಚಿತ್ (ಜೀವ), ಅಚಿತ್ (ಜಡ) ವರ್ಗಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲಳೂ ಸಮರ್ಥಳೂ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪೋಷಿಸುವ ಶಿಲ್ಪಿನಿಯೂ, ನಾರಾಯಣನ ಪತ್ನಿಯೂ ಆದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು) ಎಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ನಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಿತ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಳೂ ನಿತ್ಯಶುದ್ಧಬುದ್ಧಮುಕ್ತಸ್ವರೂಪಳೂ ಆದ ಮಂಗಲದೇವತೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು, ಸಮುದ್ರರಾಜನ ಪುತ್ರಿ, ಚಂದ್ರನ ತಂಗಿ, ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವಳು, ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿದವಳು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಬಗೆಗೆ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸ ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವಿಚಾರಪರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ನಿತ್ಯಸಿದ್ಧವಾದ ತತ್ತ್ವವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಕೆಗೆ ಹುಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮರಣವೂ ಇರಬೇಕು. ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಸಾವು ಮುಂತಾದ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದೇವತೆಗೇ ಅಂತಹ ವಿಕಾರಗಳುಂಟೇ?

ಅವಳು ಚಂದ್ರನ ತಂಗಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೆ ಅವಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಿರಿಯನಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರದೇವತೆಯನ್ನೇ ಪರತತ್ತ್ವವೆಂದು ಆರಾಧಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಇದಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯ ಹುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಐಕಮತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳುವುದು, ಯಜ್ಞದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಎಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ವರ್ಣಿಸುವುದು, ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದವಳು ಎಂದು ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ತಿಳಿಸುವುದು-ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲದ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳು, ಕಾವ್ಯಗಳು ಎಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೆಗಳೂ ಸರಿ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಆಕೆಯು ಅನೇಕ ಹುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಜೀವಸಾಮಾನ್ಯದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತಾಳೆ.

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು ದೇವಾಸುರರು ಅಮೃತಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕಡೆದಾಗ ಆ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯು ಅವಿರ್ಭವಿಸಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ವರಿಸಿ ಅವನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಾಸವನ್ನು ಪಡೆದಳು ಎಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವು ಪುರಾಣಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಸಮುದ್ರಮಥನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಜವಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆಕೆಯು ನಾರಾಯಣನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಏಳುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೆಗಳೂ ಕಲ್ಪನಾಜಾಲಗಳಿರಬೇಕು ಎಂದೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಊಹಾಪೋಹಗಳಿಗೆ ಕೊನೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಯೋಗಾನುಭವವುಳ್ಳ

ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪರಾದೇವತೆಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಭ್ರಮೆ, ಸಂಶಯ, ವಿಪ್ರಲಂಭಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದವರು ಶ್ರೀರಂಗಮಹಾಗುರುಗಳು. ಅವರು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳು ವರ್ಣಿಸುವ ಸಮುದ್ರಮಥನವು ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ರೂಪಕ. ಸತ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೃದ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅನವದ್ಯವಾಗಿಯೂ ಸರಳವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಉಪದೇಶಮಾಡುವ ಕಾವ್ಯ. ಪರಮಾನಂದಾಮೃತವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧಕರು ಮಾಡುವ ಧ್ಯಾನಮಥನವೇ ಸಮುದ್ರಮಥನ. “ಅನ್ತಸ್ಸಮುದ್ರೇ ಕವಯೋ ವಯನ್ತಿ” “ಮನಕ್ಕಡಲಿಲ್ ವಾಳವಲ್ಲ ಮಾಯಮಣಾಳ ನಂಬೀ” ಇದನ್ನು ‘ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾದ ಮಥನ’ ಎಂದು ಆರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತು ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಥನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದೈವಾಸುರಶಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮೇರುದಂಡ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಯೇ ಆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಮುದ್ರಮಥನಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಕಡೆಗೋಲು. ಕುಂಡಲಿನೀ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯೇ ಕಡೆಯುವ ಹಗ್ಗವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಶೇಷಸರ್ಪ. ಹಾಗೆ ಕಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾಮೋಹ ಸಂತಾಪರೂಪವಾದ ಮಹಾವಿಘ್ನವನ್ನು ಧೀರನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಕಬಳಿಸಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಸಾಧಕರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅಸ್ಥಿರತೆಯೆಂಬ ಮಹಾವಿಘ್ನವನ್ನು ಸಂಯಮಿಯಾದ ಆದಿಕೂರ್ಮ ನಾರಾಯಣನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹತೋಟಿಗೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಧ್ಯಾನಮಥನವು ಈ ಭಗವದನುಗ್ರಹಬಲದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಾಮಧೇನು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ದಿವ್ಯಗಜವಾದ ಐರಾವತ, ಅಪ್ಸರಸ್ಸುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆ ಸಿದ್ಧಿಗಳು. ಅವುಗಳ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ತತ್ತ್ವರೂಪನಾದ ಚಂದ್ರದೇವತೆಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಮಾನಂದ ಚಿನ್ಮಯಿಯಾದ ಜಗನ್ನಾತೆ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಸಂದರ್ಶನ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯವಾದ ದರ್ಶನಗಳು. ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲ. ಎಂದೋ ಎಲ್ಲಿಯೋ ನಡೆದ ಭೌತಿಕಪ್ರಪಂಚದ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಸಾಧನೆಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕರೂ ಪಡೆದ, ಪಡೆಯುವ ಮತ್ತು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಸತ್ಯವಾದ ಅನುಭವಗಳು. ಹಾಗೆ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಾರಾಯಣನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಂಗಲತಮ ವಾದ ಅನುಭವವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರದೇವತೆಯ ದರ್ಶನವಾದನಂತರ ಆಕೆಯ ದರ್ಶನವು ಯೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವುದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು 'ಚಂದ್ರನ ತಂಗಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಂತಸ್ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಳಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಮುದ್ರದ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು ಎಂದು ರೂಪಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆಗೆ ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ವಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞದ ಫಲವಾಗಿ ಒಳದರ್ಶನ ಆಗುವುದರಿಂದ ಯಜ್ಞದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಎಂದೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲಾಧಾರವೇ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕಮಲಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸುವುದರಿಂದ ಆಕೆಯು 'ಪದ್ಮಸಂಭವೇ' ಎನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ನಂತರ ನಾರಾಯಣನ ಹೃದಯಪೀಠದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ನೀಡುವುದರಿಂದ ನಾರಾಯಣನ ಸ್ವಯಂವರ ಪತ್ನೀ-ಎಂದೂ ಆ ನಿತ್ಯಮಂಗಲೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಆವಿರ್ಭಾವಃ ಕಲಶಜಲಧಾವದ್ಧರೇ ವಾಪಿ ಯಸ್ಯಾಃ
ಸ್ಥಾನಂ ಯಸ್ಯಾಃ ಸರಸಿಜವನಂ ವಿಷ್ಣುವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಂ ವಾ||

(ಶ್ರೀ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರ ಶ್ರೀಸ್ತುತಿ)

ಭೂಮಾ ಯಸ್ಯಾ ಭುವನಮಖಿಲಂ ದೇವಿ ದಿವ್ಯಂ ಪದಂ ವಾ
ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಚ್ಛೇರನವಧಿಗುಣಾ ಸ್ತೂಯಸೇ ಸಾ ಕಥಂ ತ್ವಂ||

(ಓ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಆವಿರ್ಭಾವವು ಅಮೃತಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ. ಯಜ್ಞದಲ್ಲೂ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದವಳು ನೀನು. ನಿನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವೂ ಕಮಲಸರೋವರ. ಅಂತೆಯೇ ನಾರಾಯಣನ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲ. ನಿನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂತೆಯೇ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ. ಇಂತಹ ನಿರವಧಿಕಮಹಿಮೆ-ಗುಣಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಪಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಬಲ್ಲರು?)

ಪದ್ಮೈ ಕಮಲೈ ಎನ್ನುವುದು ಆಕೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಹೆಸರು. ಆಕೆಯ

ದರ್ಶನ ಆಗುವುದು ಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯು ಹಿಡಿದಿರುವುದು ಪದ್ಮಗಳನ್ನು, ತನ್ನ ದಿವ್ಯಮಂಗಲವಿಗ್ರಹದ ಪಾದ, ಹಸ್ತ, ಮುಖ ಮುಂತಾದ ಅವಯವಗಳಲ್ಲೂ ದಿವ್ಯಗಂಧದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಪದ್ಮಸದೃಶಳಾದವಳು, ಎಲ್ಲವೂ ಪದ್ಮಮಯವಾಗಿರುವ ಪದ್ಮಾವತಿ.

ಪದ್ಮಪ್ರಿಯಾಂ ಪದ್ಮಹಸ್ತಾಂ ಪದ್ಮಾಕ್ಷೀಂ ಪದ್ಮಸಂಭವಾಮ್|

ಪದ್ಮನಾಭಪ್ರಿಯಾಂ ದೇವೀಂ ಪದ್ಮಿನೀಂ ಪದ್ಮಗಂಧಿನೀಮ್||

ಪದ್ಮಪ್ರಿಯೇ ಪದ್ಮಿನಿ ಪದ್ಮಹಸ್ತೇ ಪದ್ಮಾಲಯೇ ಪದ್ಮದಳಾಯತಾಕ್ಷಿ |

ವಿಶ್ವಪ್ರಿಯೇ ವಿಷ್ಣುಮನೋಽನುಕೂಲೇ ತ್ವತ್ಪಾದಪದ್ಮಂ ಮಯಿ ಸಂನಿಧತ್ಸ್ವ ||

“ವಾಗ್ಭಾತಗೌರ್ವಾದಿಭೇದೈರ್ವಿದುರಿಹ ಮನಯೋ ಯಾಂ

ಯದೀಯೈಶ್ಚ ಪುಂಶಾಂ”|| (ಶ್ರೀಶಂಕರರ ವಿಷ್ಣುಪಾದಾದಿಕೇಶಾಂತಸ್ತುತಿ)

ಗಾಯತ್ರೀ, ಸಾವಿತ್ರೀ, ಸರಸ್ವತೀ, ದುರ್ಗೀ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳೇ. ಶ್ರದ್ಧಾ, ಮೇಧಾ, ಕೀರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಆಕೆಯ ವಿಭೂತಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲ ಆಕೆಯದೇ. ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ನಾರಾಯಣನದೇ. ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ಸಪುಂಸಕವೆಂಬ ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪವೂ ಅವಳೇ.

ದೇವೇಯನ್ಮಾನುಷೇಷು ಪುಂನ್ಮಾಮಾ ಭಗವಾನ್ ಹರಿಃ|

ಸ್ತ್ರೀನಾಮ್ನೀ ಶ್ರೀಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ನಾನಯೋರ್ವಿದ್ಯತೇ ಪರಮ್ ||

(ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ 1-8)

ವಿಶ್ವನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾ ಅವತಾರಲೀಲೆ ಯನ್ನೂ ಅವಳು ತೋರುತ್ತಾಳೆ. ಭಾರ್ಗವೀ ಭೃಗುವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವಳು, ಜಾನಕೀ ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಪುತ್ರಿ, ವೈದರ್ಭೀ (ವಿದರ್ಭರಾಜನ ಕುಮಾರಿ) ರುಕ್ಮಿಣೀ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು ಅವಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಘವತ್ವೇಽಭವತ್ಸೀತಾ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಕೃಷ್ಣಜನ್ಮಿನಿ|

ಅನ್ಯೇಷು ಚಾವತಾರೇಷು ವಿಷ್ಣೋರೇಷಾನಪಾಯಿನೀ || (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ 1-9)

ಯದ್ವಾವೇಷು ಪೃಥಗ್ವಿಧೇಷ್ವನುಗುಣಾನ್ ಭಾವಾನ್ ಸ್ವಯಂ ಬಿಭೃತೀ

ಯದ್ವರ್ಷ್ಪೂರ್ವಕ ಧರ್ಮಿಣೀ ವಿಹರತೇ ನಾನಾಕೃತಿನಾಯಿಕಾ||

(ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರ ದಶಾವತಾರಸ್ತೋತ್ರ 1)

(ಯಾವ ಭಗವಂತನ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ

ಭಾವಗಳನ್ನು ತಾನೂ ಧರಿಸಿ, ಅವನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಾಗಿ, ನಾನಾಕಾರಗಳಿಂದ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾಳೆ ಈ ಜಗನ್ನಾಯಿಕೆಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ)

ಭಗವಂತನು ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ಭಾವವಿಹಾರವೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಆವಿರ್ಭಾವಗೊಂಡಾಗ ಅವನನ್ನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿದನು-ಹುಟ್ಟಿದನು.... ಎಂದು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ಪನ್ನಃ ಪೋಚ್ಯತೇ ವಿದ್ವನ್ ನಿತ್ಯ ಏವೋಪಚಾರತಃ

(ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ 1-3-4)

ಭಗವತಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯಾರ್ಥದ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಶಯಗ್ರಂಥಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಯೋಗಪುರುಷನಿಗೂ ಆತನ ಯೋಗಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಪ್ರಣಾಮಗಳು.

ಉತ್ಸವ-ಪೂಜಾವಿಧಿ

ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ದೇವತಾಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿದೆವು. ಈ ಮುಂದೆ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಉತ್ಸವವಿಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಉತ್ಸವದ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ಉಪವಾಸ ನಿಯಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಕಲಶಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾತೆಯನ್ನು ಆವಾಹನಮಾಡಿ ಆರಾಧನೆಮಾಡುವ ವ್ರತನಿಷ್ಠರೂ ಉಂಟು. ಆ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ದೇವಿಯ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರೂ ಉಂಟು. ನಾವು ಹಿಂದೆಯೇ ಗಮನಿಸಿರುವಂತೆ ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಿಮೆಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಶುಕ್ರವಾರದ ದಿನ ಈ ಉತ್ಸವ ಸಂಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶುಕ್ಲೇ ಶ್ರಾವಣೇ ಮಾಸೇ ಪೂರ್ಣಿಮಾಪಾನ್ತ್ಯ ಭಾರ್ಗವೇ |

ವರಲಕ್ಷ್ಮಾ ವ್ರತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸರ್ವಮಾಂಗಲ್ಯದ್ಧಯೇ ||

ಅಧಿಕಶ್ರಾವಣಮಾಸ ಬಂದರೆ ಅಧಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬಾರದು. ನಿಜಮಾಸದಲ್ಲೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜಾವಿಧಿ

ವ್ರತನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರು ಸಂಕಲ್ಪಸಮೇತವಾಗಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಕಲಶವಿಗ್ರಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು. ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ, ಸಕುಟುಂಬರಾದ ತಮಗೆ ಆಯಸ್ಸು ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂತಾನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕ್ಷೇಮಸ್ಥೈರ್ಯವಿಜಯಾದಿ ಸಮಸ್ತಶುಭಫಲಗಳೂ ಕೈಗೊಡಲಿ ಎಂದು ಮಂಗಲವಾದ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಧ್ಯಾನವೇ ಮುಂತಾದ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆ ಮಹಾಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಶಪೂಜೆ ಪೀಠಪೂಜೆಗಳ ನಂತರ ಹೊಚ್ಚಹೊಸದಾದ ಹನ್ನೆರಡು ದಾರಗಳಿಂದಲೂ ಹನ್ನೆರಡು ಗ್ರಂಥಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣದ ತಂತುಪುಂಜ (ನವದೋರ)ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀದೇವಿಯ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲೂ, ತಂಪಾದ ತಿಳಿನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಪಲ್ಲವ (ಚಿಗುರು) ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುವ ಪೂರ್ಣಕುಂಭದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಅಖಂಡವಾದ (ಭಿನ್ನವಾಗದೇ ಇರುವ) ಅಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ಗೋಧಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಪಲ್ಲವಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುವ ಪೂರ್ಣಕುಂಭದಲ್ಲೂ ಆ ಜಗನ್ನಾತೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ನಮೋಂತವಾದ ರಮಾ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾದಿ ನಾಮಾವಳಿಗಳಿಂದ ದೇವಿಗೆ ಅಂಗಪೂಜೆ. ಪುಷ್ಪಪೂಜೆ, ಪತ್ರಪೂಜೆಗಳನ್ನೂ, ನಮೋಂತವಾದ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾದಿ ನಾಮಾವಳಿಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟೋತ್ತರಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ದೋರ(ತಂತುಪುಂಜ)ದಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿತಳಾದ ದೇವಿಗೆ ನಮೋಂತವಾದ ರಮಾದಿ 'ದ್ವಾದಶ' ನಾಮಾವಳಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅನುಕೂಲ ಇರುವವರು ಸಜ್ಜಪ್ಪ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮಧುರವಾದ ಅಪೂಪವನ್ನೂ ಮೋದಕವನ್ನೂ ದೇವಿಗೆ ವಿಶೇಷನೈವೇದ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಂತುಪೂಜೆಯು ಒಂದು ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾತೆಯೇ ತಂತುರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಪೂಜೆಯನ್ನು

ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಪೂಜೆಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು, ದೋರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನಮಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕ ಬಲಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಕೆಯ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಹಳೆಯ ದಾರದ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಶ್ಲೋಕಗಳು ಹೀಗಿವೆ:-

ದಾರಿದ್ರ್ಯಸಾಗರೇ ಮಗ್ನಾ ಭೀತಾಹಂ ಭವಭೀತಿತಃ |
ದೋರಂ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ ಕಮಲೇ ಮಮಾಭೀಷ್ಠಪ್ರದಾ ಭವ ||

(ಬಡತನದ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದೇನೆ. ಭವಸಾಗರವು ನನ್ನನ್ನು ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಓ ಕಮಲಾದೇವಿಯೇ! ಈ (ಪೂಜಿತವಾದ) ದೋರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು)

ಕಮಲೇ ದೋರರೂಪೇಣ ಸ್ಥಿತೇ ಸರ್ವಾಘ್ನಹಾರಿಣಿ |
ನಮಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಜನನಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯಂ ಮೇ ನಿವಾರಯ ||

(‘ಕಮಲಾದೇವಿಯೇ! ದೋರರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವವಳೇ! ಎಲ್ಲ ಪಾತಕಗಳನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುವವಳೇ! ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ತಾಯಿಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ನನ್ನ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು.)

ದ್ವಾದಶಗಂಧಿಸಂಯುಕ್ತಂ ಕೃತಂ ದ್ವಾದಶತನ್ತುಭಿಃ |
ಧಾರಯಾಮಿ ಮಹಾದೇವಿ ಸೂತ್ರಂ ತೇ ಸರ್ವಮಂಗಳೇ ||

(ಓ ಸರ್ವಮಂಗಳದೇವತೆಯೇ! ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಾರಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುವ ಈ ನಿನ್ನ ದೋರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ.)

ದಾಮೋದರಿ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ನಮಸ್ತೇ ಲೋಕನಾಯಕಿ ||
ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ||

(ಓ ದಾಮೋದರನ ಪತ್ನಿಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಲೋಕಗಳ ಒಡತಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಓ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ! ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು ಪರಮೇಶ್ವರಿ)

ದೇವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ಅಪೂರ್ವಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ‘ಹನ್ನೆರಡು’. ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನ್ನು ದೇವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ನಂತರ, ಹನ್ನೆರಡು ಅಪೂರ್ವಗಳನ್ನು

ಶ್ರೀದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ಲೋತ್ರಿಯನಿಗೆ ಉಪಾಯನ (ಕಾಣಿಕೆ)ವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವಳೂ ಆ ಜಗನ್ನಾತ್ಮೆ. ದಾನಮಾಡುವವಳೂ ಜಗನ್ನಾತ್ರೆಯೇ. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಕೆಯೇ ದಾಟಿಸುತ್ತಾಳೆ-ಎಂದು ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು.

ಇಂದಿರಾ ಪತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಇಂದಿರಾ ವೈ ದದಾತಿ ಚ |
ಇಂದಿರಾ ತಾರಿಕೋಭಾಭ್ಯಾಂ ಇಂದಿರಾಯೈ ನಮೋನಮಃ ||

ಈ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ವೈದಿಕಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತವು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾದ ಉಪಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತದ ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಿಗೆ ವಿಶೇಷಪೂಜೆ.

ಪೂಜಾವಿಧಿಯ ವಿವೇಚನೆ

ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ವ್ರತಪೂಜಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲೇ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ವ್ರತಪರ್ವವನ್ನು ಏಕೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಎಂಬುದು ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಆಯಾ ದೇವತಾಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ತೆರೆದು ದೇವತಾನುಗ್ರಹವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಳ ಹೊರ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಅನುಕೂಲ್ಯ ಕೂಡಿಬರುವ ದಿನವನ್ನೇ ಆಯಾದೇವತೆಯ ವಿಶೇಷಪೂಜೆಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿಯತಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯಸೂತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರಾವಣಮಾಸ ಮತ್ತು ಶನಿವಾರಗಳು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಗೂ, ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸ ಮತ್ತು ಸೋಮವಾರಗಳು ಮಹಾದೇವನ ಆರಾಧನೆಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುವು ಎಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲೇ ಆತನ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಾದ ಜಗನ್ನಾತ್ಮೆ ಶ್ರೀದೇವಿಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ.

“ನಮಸ್ತೇ ಚಿದಚಿದ್ವರ್ಗಸಂರಕ್ಷಣವಿಚಕ್ಷಣೇ|
ಜಗದ್ವಿಧಾನಶಿಲ್ಪಿನ್ಯೈ ವಿಷ್ಣುಪತ್ಯೈ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ
“ವಿಶ್ವಪ್ರಿಯೇ ವಿಷ್ಣುಮನೋನುಕೂಲೇ ತ್ವತ್ಪಾದಪದ್ಮಂ ಮಯಿ ಸಂನಿಧತ್ಸು”

ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಎರಡನೆಯದು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ದೇವದೇವಿಯೂ ಮಂಗಲದೇವತೆಯೂ ಆದ ಶ್ರೀರಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವ ವಿಷಯವೂ ಸಮುಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲೇ ಈ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೇಕೆ? ಭಾರ್ಗವ (ಶುಕ್ರ) ನಾಡಿಯು ಭೂಮಧ್ಯದ ಬಳಿ ಇರುವ ಶ್ರೀಗ್ರಂಥಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಯೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಧಾತೃವಿಧಾತೃಗಳೊಡನೆ ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಗೆ ಖ್ಯಾತಿದೇವಿಯ ಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಅವತಾರಮಾಡಿದಳು. ನಿತ್ಯನಾದ ನಾರಾಯಣನ ಅನಪಾಯಿನಿಯಾದ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಆತನೊಡನೆ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಈಕೆಯು ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವತಾರಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಂತಹ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಗವೀ ಅವತಾರವೂ ಒಂದು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಭಾರ್ಗವ (ಶುಕ್ರ) ವಾಸರವು ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕಕಥೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಬಹುದು.

ದೇವೌ ಧಾತೃವಿಧಾತೌ ಭೃಗೋಃ ಖ್ಯಾತಿರಸೂಯತ|
ಶ್ರಿಯಂ ಚ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಯಾ|
ನಿತ್ಯೈವೈಷಾ ಜಗನ್ಮಾತಾ ವಿಷ್ಣೋಃ ಶ್ರೀರನಪಾಯಿನೀ|
ಯಥಾ ಸರ್ವಗತೋ ವಿಷ್ಣುಃ ತಥೈವೇಯಂ ದ್ವಿಜೋತ್ಸಮ”||

(ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ-1-8-15)

ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಮಾಸದಲ್ಲೂ ಶುಕ್ರವಾರವು ಶ್ರೀದೇವಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದೇ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಣಾಪಾನಗಳ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಸಹಜವಾದ ಸಾಯಂಸಂಧ್ಯಾಸಮಯವು ಆಕೆಯ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತ. ಸಂಧ್ಯಾ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಗಾಯತ್ರಿ, ಸರಸ್ವತೀ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆಕೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಮಹಾಪರ್ವವಾಗಿ ಚಂದ್ರನ ಪೂರ್ಣಕಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಪೂರ್ಣಿಮೆಗೆ ಹತ್ತಿರ ಬರುವ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಶುಕ್ರವಾರವು ಆಕೆಯ

ಪೂಜೆಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವ ಸಮಯ ಅದು. ಆಗ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಿರಬೇಕು. ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯ ಪಾದಪದ್ಮಗಳ ಗುರುತುಗಳಿಂದ ಮನೆಗೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಬೇಕು.

ಹನ್ನೆರಡು ತಂತುಗ್ರಂಥಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೋರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು? ಎಂದರೆ ಈ ವಿಷಯವೂ ಕೂಡ ಆಕೆಯ ವೈಷ್ಣವೀಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವೇ ಆಗಿದೆ. ‘ಹನ್ನೆರಡು’ ಎಂಬುದು ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾದ ರಹಸ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಕೇಶವಾದಿ ದ್ವಾದಶನಾಮಗಳಿಂದ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿ ದ್ವಾದಶಮಾಸಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ವಾಸುದೇವ.

ಏವಂ ಸರ್ವತ್ರ ನಿಚ್ಛಿದ್ರಂ ನಾಮದ್ವಾದಶಪಂಜರಮ್
ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽಹಂ ನ ಮೇ ಕಿಂಚಿದ್ಧಯಮಸ್ತಿ ಕದಾಚನ||

ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಅವನ ನಾಮದ್ವಾದಶಪಂಜರಿಕಾಸ್ತುತಿ. ಅವನ ಉಪಾಸಕರೂ ದ್ವಾದಶೋರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಣವಸಹಿತವೇ ಆಗಿರುವ ವ್ಯಾಪಕಮಹಾಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ವಾಸುದೇವ ಮಹಾಮಂತ್ರವೂ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಸಮ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕನಾದ ಭಗವಂತನ ಪರಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಆತನೊಡನೆ ಸದಾ ಸರ್ವತ್ರ ಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯೂ ದ್ವಾದಶಾತ್ಮಕಳಾಗಿ ದ್ವಾದಶತಂತುಗ್ರಂಥಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶನಾಮಾವಳಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಿಯಾದ ಆ ದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಆ ಸೂತ್ರಪುಂಜವೂ ಅದೇ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾಂ ಹರಿಣೀಂ ಸುವರ್ಣರಜತಸೃಜಾಮ್|

ಇನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ವಿಶೇಷ ನೈವೇದ್ಯದ ವಿಷಯ.

ಸಜ್ಜೆಯಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮೋದಕ (ಸಿಹಿಗಡುಬು) ಎರಡೂ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮಧುರರಸದಿಂದ ಕೂಡಿ, “ಸಾತ್ವಿಕಾ ಮಧುರಪ್ರಿಯಾಃ” ಎಂಬಂತೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿವೆ. ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಮಯಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆತ್ಮಸುಖಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೋಷಕವಾದ ರಸವು ಈ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದೆ.” “ಮುಮುಕ್ಷೋರ್ಮಾಧುರ್ಯಂ”

ಶ್ರೀದೇವಿಯ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಇವುಗಳ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಪ್ರದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಗ್ರಂಥಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇವು ಎಂಬ ದ್ರವ್ಯಗುಣವನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಆಕೆಯನ್ನು ತೀರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು? ಅಖಂಡ ತಂಡುಲ (ಅಕ್ಕಿ) ಗೋಧೂಮ (ಗೋಧಿ) ತುಂಬಿದ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು?

ಮನುಷ್ಯಶರೀರದಲ್ಲಿ 'ಕಂಠಾದುಪರಿಮೂರ್ಧಾನ್ತ' (ಕಂಠದಿಂದ ಮೇಲೆ ಶಿರಸ್ಸು ಪೂರ್ತಿ ಸೇರಿರುವ) ಪ್ರದೇಶವನ್ನು "ಕುಂಭ"ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ದಿವ್ಯದೇಹದ ಆ ಭಾಗವು ಊರ್ಧ್ವಕುಂಭವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಸನ್ನ ಚೈತನ್ಯರಸದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ತೀರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾದ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಿಯಾಗಿರುವ ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸುವುದು ಯೋಗದ ಪರಿಪಾಠಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಖಂಡವಾದ ಶುದ್ಧಧಾನ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕುಂಭವು ಆಕೆಯು ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ದೇವಭೋಗ್ಯವಾದ ಪರಮಾನ್ನಹವಿಷ್ಣುರೂಪಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಕುಂಭಗಳೂ 'ಕ್ಷುತ್ರಿಪಾಸಾಮಲಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ನಾಶಯಾಮೃಹಂ' (ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳೆಂಬ ಮಲದಿಂದ ಕೂಡಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಅಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನಾನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ) ಎಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಕುಂಭಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಡುವ ಆಲ, ಮಾವು ಮುಂತಾದ ಯಾಜ್ಞೀಯ ವೃಕ್ಷಗಳ ಚಿಗುರುಗಳೂ ನವನವೋನ್ನೇಷವನ್ನೂ ಅಭ್ಯುದಯ-ನಿಶ್ಚಯಸಗಳ (ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ, ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣ) ವಿಕಾಸವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ದರ್ಶನವೂ ಕೂಡ ಮಂಗಳಕರವಾದುದು.

ಆಕೆಯ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸ್ಮೃತವಾಗಿ ಬರುವ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತವೂ ಆಕೆಯ ಸರ್ವಮಾಂಗಲ್ಯದೇವೀಭಾವದ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತವೇ ಆಗಿದೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪಚಾರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದ ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಆತನ ಆತ್ಮಶ್ರೀರೂಪಿಣಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀದೇವಿಯ

ಪೂಜೋಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತದ ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದೂ ಸಮುಚಿತವೇ ಆಗಿದೆ. ಪುರುಷರೂಪವೆಲ್ಲಾ ಆ ಪರಮಪುರುಷನದೇ, ಸ್ತ್ರೀರೂಪವೆಲ್ಲಾ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಗೃಹಿಣಿಯದೇ.

ದೇವತೀರ್ಯಜ್ಞನುಷ್ಠೇಷು ಪುನ್ನಾಮಾ ಭಗವಾನ್ವರಿಃ|

ಸ್ತ್ರೀನಾಮ್ನೀ ಶ್ರೀಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ನಾನಯೋರ್ವಿದ್ಯತೇ ಪರಮ್ ||"

(ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ-1-8-35)

"ಮಾಂಗಲ್ಯಂ ಮಂಗಲಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವರೇಣ್ಯಮನಘಂ ಶುಚಂ"
"ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಯೋ ಮಂಗಲಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಲಂ" "ರಮಾ ಮಂಗಲದೇವತಾ" ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಜಗದಾದಿ ಮಂಗಲದಂಪತಿಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯೊಡನೆ ಈ ಪರ್ವದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಂಗಲವಾಗಲಿ".

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣೌ ವಂದೇ ಜಗತಾಮಾದಿದಂಪತೀ|

ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಸಿದ್ಧರ್ಥಂ ಹೃದಯೈಕ್ಕಂ ಸದಾಶ್ರಿತೌ||

* * * * *